

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 5 Ἀπριλίου 1970
καὶ ὥραν : 22.30 - 23.0

Τὴν ἐκπομπὴν παροῦσιέ-
ξουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ
καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ
Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

Nº 61

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καμμιά φορά Γιαγιο, όταν τυχαίνει νά βρισκόμαστε σέ δυσκο-
λία, πῶς ν' ἀρχίσουμε μιὰ συζήτησί μας, ἔρχεται ἀπροσδόκητος
ἀπροατῆς πού κάτι θέλει νά ρωτήσῃ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Παντεῦω ὅτι κάποιος θά σ' ἐρώτησε πάλι τίποτε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά κυρία καὶ γνωστή κυρία μάλιστα, ἡ σύζυγος τοῦ φίλου μας
τοῦ Μίμη τοῦ Κατριβάνου, πού ἔχει γράφει τὰ δύο πράσινα μέ-
τρια...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ναί... κι' ἓνα σωρὸ ἕλλα ὠματα τραγούδια. Καί τί ἀπορία εἶχε ἡ
κυρία Κατριβάνου :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἦθελε νά μάθῃ γιατί ἡ γνωστή πλατεῖα Ἀμερικῆς, νά εἶναι πιο
γνωστή ἀκόμη ὡς πλατεῖα Ἀγάμων.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω πῶς κάποτε μιλήσαμε γι' αὐτό τό θέμα καί τὴν παράξενη ὀνο-
μασία τῆς πλατείας Ἀμερικῆς. Συχνάζανε ἐκεῖ διάφορα ἐρωτικά
ζευγάρια νομίζω...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Ἡ ὁδὸς Πατησίων ἔφθανε πάντα ἕως τὴν Ἀλυσίδα ὅπως
ἀποκαλοῦσαν οἱ Ἀθηναῖοι τό τέρμα τῆς ὁδοῦ Πατησίων, ἐκεῖ πού
ὁ δρόμος κάνει στροφή πρὸς τὴν Νέα Φιλαδέλφεια. Ἐκεῖ ἀκριβῶς
περνοῦσε καί τότε ὅπως καί σήμερα ὁ σιδηρόδρομος μέ τὴν διαφορά
ὅτι σήμερα περνᾷ ψηλά σέ γέφυρα, ἐνῶ τότε περνοῦσε στό κατά-
στρωμα τοῦ δρόμου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καταλαβαίνω λοιπόν τὴν ὀνομασία τῆς Ἀλυσίδας. Ὁ φύλακας ἐκεῖ
τῆς διαβάσεως, πῶς θά τέντωνε μιάν ἀλυσίδα κατὰ πλάτος τοῦ

δρόμου, γιά νά σταματάνε τά όχήματα καί νά μή γίνεται καμμιά σύγκρουσις.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι εἶναι. Καί, φυσικά αὐτή ἡ ἀλυσίδα, ἔγινε σιγά σιγά τοπωνύμιο. Πήγαμε περίπατο στά Πατήσια, ἔλεγε κάποιος.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ "Έως ποῦ φτάσατε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έως τήν ἀλυσίδα.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Καί ἡ 'Αλυσίδα καθιερώθηκε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καθιερώθηκε, ἀφοῦ ἀργότερα ὅταν ἔνοιξε ἐκεῖ κοντά, δεξιά στό τέρμα τῆς Πατησίων τό θέατρο τοῦ Γκρέκα, στίς διαφημίσεις τῶν ἑφημερίδων ἀνεγράφετο : Θέατρον ΓΚΡΕΚΑ : Τέρμα 'Αλυσίδας. "Λς ξαναγυρίσωμε ὅμως στήν πλατεῖα 'Αγάμων. Πλατεῖα 'Αμερικῆς ὠνομάσθηκε αὐτή ἡ πλατεῖα μετά τόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο, ἀπό εὐγνωμοσύνη στίς 'Ηνωμένους Πολιτεῖες γιατί ἀναγνωρίσθηκε ὅτι ἡ συμβολή τους στόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο ἔδωσε τήν νίκη

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Καί, ἀλλά ἐδῶ δημιουργεῖται μιᾶ ἀσυνέπεια. "Όταν λέμε γενικά 'Αμερικῆ, ἐννοοῦμε καί τήν βόρειο καί τήν νότιο. Στόν παγκόσμιο πόλεμο ὅμως, μόνο φησ οἱ 'Ηνωμένες Πολιτεῖες ἔλαβαν μέρος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έχεις πολύ δίκαιο, ^{ἀφοῦ} ~~ἀφοῦ~~ καί στά πολεμικά μετάλλια πού ἐδόθησαν στούς στρατιῶτες τῶν κρατῶν πού πολέμησαν, στήν μιᾶ ὄψη τοῦ μεταλλίου ἀναγράφονται μέ ἀλφαβητική σειρά τά κράτη : Ἀγγλία, 'Αμερικῆς 'Ηνωμέναι Πολιτεῖες, Βέλγιον, Γαλλία, 'Ελλάς καί τά λοιπά.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τέλος πάντων, ἐκεῖνη τήν ἐποχή ἡ πλατεῖα 'Αγάμων, ἔνευ ἐπισημοῦ ὀνομασίας ἔως τότε, ἐπεκλήθη ἐπισημως : Πλατεῖα 'Αμερικῆς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά τότε τῆς ἔγινε καί κάποιος ἑξωραϊσμός. Πρῶτα πρῶτα τῆς βάλανε φῶτα καί ὅπως ἦταν φυσικό, τά ἐρωτικά ζευγάρια ἀραιώσανε. Τό πολύ φῶς δέν εὐνοεῖ τό ἀίσθηματικό ραντεβουδάκι

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ "Όμως δέν ἔγινε ποτέ γνωστό ποῖός εἶχε βαφτίσει αὐτήν τήν πλατεῖα 'Αγάμων.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ποτέ. κάποτε ρωτούσα τόν μακαρίτη τόν Μωραϊτίνη καί μου ὠμολόγησε καί αὐτός ὅτι δέν ἤξερε. Βαφτίστηκε μόνη της μου εἶπε καί τόν πιστεύω. Πάντως ὁ Μωραϊτίνης δέν εὐ- σκε πολύ πετυχημένη αὐτήν τήν ὀνομασία τῆς πλατείας, γιατί ἐκεῖ μέσα στά φυλλάματα τῆς πλατείας πού ἦταν θεοσκοτεινά ἐσύχναζαν περισσότεροι παντρεμένοι παρά ἄγαμοι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Αὐτή ἡ φράσις πού εἶπε ὁ Μωραϊτίνης : Βαφτίστηκε μόνη της, εἶναι πολύ ἀληθινή. Παράδειγμα : στήν ἐποχή μας, ποίος ἔδω- σε στά σήματα τῆς Τροχαίας τά ὀνόματα Σταμάτης καί Γρηγό- ρης ; κανένας δέν ξέρει... Κάποιος θά τό ξεφούρνισε πνευμα- τωδέστατα, τό ἄρπαξε κάποιος ἄλλος, τό μετέδωσε, διεδόθη καί εἶναι μιᾶ πραγματικά ἔξυπνη ὀνομασία χωρίς πατρότητα

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Πάντως, γιά νά τελειώσωμε μέ τήν πλατεία τῶν Ἀγάμων ἀξίζει νά θυμηθοῦμε καί τούς στίχους τοῦ Μωραϊτίνη πού τούς ἔχει δημοσιεύσει σ' ἓνα περιοδικό τοῦ 1900 πολύ πρίν ἀποικηθεῖ μέ τό ἀμερικάνικο της ὄνομα αὐτή ἡ πλατεία. Διάβασέ τους Γιάγκο ἐσύ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

(Διαβάζει) Στήν πλατεία τῶν Ἀγάμων πᾶνε οἱ ἐρωτευμένοι, ἔπταται ἀδεροβάμων ἕνας ἔρως καί συμβαίνει στήν πλατεία τῶν Ἀγάμων νά τραβοῦν ζευγαρωμένοι κι' ὄχι λίγοι παντρεμένοι !

ΓΙΑ ΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τήν περασμένη Κυριακή Γιάγκο πού μιλούσαμε γιά τήν Ταραντέλλα τοῦ Νέου Φαλήρου, λέγαμε ὅτι πολλὰ ξένα τραγούδια λανσαρίσθη- καν στήν Ἀθήνα ἀπ' ἐκεῖ. Ἕνα λοιπόν ἀπ' αὐτά, ἦτανε καί ἡ πε- ρίφημη Καρμέλλα. Τήν θυμᾶσαι μήπως ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Εἶναι δυνατόν νά μήν τήν θυμᾶσαι ἀφοῦ ἐγύρισε ὄλον τόν κόσμον ! Ἦτανε ἡ Καρμέλλα, ἓνα Ἰταλικό τραγούδι πού κυριολεκτικά ἔκανε πάταγο στήν ἐποχή του. Εἶμαι βέβαιος ὅτι πολλές μας

γκριζομάλλες άκροάτριες θά θυμηθούν τά νειάτα τους άκούγοντας
τήν κλειώ Δενάρδου νά θυμίση αύτήν τήν γλυκύτατη μελωδία.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τ' άπελό τ' άνοιξιάτικο βράδυ
ή ψυχή μου άνοίγει πλατειά
μεθυσμένη πετῆ στό σκοτάδι
πού φωτίζει ή γλυκειά σου ματιά
Τ' άγεράκι τά φύλλα χαϊδεύει
καί χαροῦμενο άρχίζει σιοπό
καί περνῶντες σιμά μου γυρεύει
νά σου πῆ πῶς τρελλά σ' άγαπῶ !

"Έλα γλυκειά - στήν μικρή μυρωμένη φωλιά
πού μυστικά - θά μεθύση μέ χίλια φιλιά
ή γῆ ρουφῆ - τό σκοτάδι πού πέφτει βαθύ
Έλα κρυφά - μή φοβῆσαι κανείς νά μάς δῆ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ξέρεις τί σκέπτομαι ; Μιά καί βρεθήκαμε σήμερα στήν πλατεία
'Αγάμων, ἔς εξακολουθήσωμε τόν περίπατό μας στήν ὁδόν Πατησίων

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αντίρρησης καμμία.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πρῶτα πρῶτα για ἐξηγήσέ μου κάτι. Νομίζω πῶς εἶναι ὁ ἄλλος
ὁδός τῆς 'Αθήνας πού ἔχει γίνει καί παροιμία

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παροιμία ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βέβαια. Παροιμία μακαριότητος καί εὐδαιμονίας. Βλέπεις κά-
ποιον πού εἶναι εὐχαριστημένος ἀπό κάτι καί τόν ἀκούς νά λέη :
Ψυχή μου στά Πατήσια...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Α βέβαια... Ψυχή μου στά Πατήσια ! Καλά τήν χαρακτήρισες αύτή
τήν φράση. Εἶναι ἐνδεικτική μακαριότητος καί εὐδαιμονίας. Καί
μάλιστα. Καί ξέρεις ποῦ ὀφείλεται ; Στό γεγονός ὅτι στά Πατή-
σια, μετά τήν ὁδόν 'Αγίου Μελετίου, δηλαδή τήν στάσι Λεβίδη
τά σπίτια ἦτανε πολύ ἀραιά καί δέν ὑπῆρχαν ἐκεῖ παρά λαχανόκη-
ποι καί μποστάνια.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Αρχίζω νά παῖνω στό νόημα. Περιβόλια δηλαδή. Τό πράσινο θά
ὠργίλαζε καί οἱ ἄθηναιοι πού θά πηγαίνανε περίπατο στήν ὁδόν
Πατησίων, θ' ἀπολαμβάνανε τό πράσινο. Κι' ἔτσι θά βγήκε αύτή ἡ
φράσις τῆς μακαριότητος : Ψυχή μου στά Πατήσια...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν ὁποίαν κάποιος ἀργότερα συνεπλήρωσε : Ψυχὴ μου στὰ Πα-
τήσια - πού πάει ὁ δρόμος ἔσια. Καί μάλιστα ἂν θέλῃς νά
ξέρῃς, τὸ δίστιχο αὐτὸ συνεπληρώθη καί μὲ ἄλλον ἓνα στίχο
κάποτε γιὰ τὸν ἐξῆς λόγῳ : Ὅλη ἡ δόξ Πατησίων, μετὰ τὸ
Μουσεῖο, εἶχε ἐλάχιστα σπίτια καί ἦτανε γεμάτη μὲ μάνδρες
μαρμαρογυφείων. Ὅλα τὰ μαρμαρογλυφεῖα τῆς Ἀθήνας, ἐκεῖ
ἦτανε συγκεντρωμένα. Σήμερα βρίσκονται στὴν συνοικία Ροῦφ
καί στὴν ὁδὸν Πειραιῶς μακριὰ ἀπὸ τὸ κέντρον.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πολύ φυσικὸ αὐτὸ. Καί τότε βρισκόντουσαν ὅπως εἶπε μετὰ τὸ Μου-
σεῖο, δηλαδή μακριὰ ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς Ἀθήνας. Καί ὁ τρίτος στί-
χος πού ἔλεγες :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θὰ τὸν ἀκούσης τώρα. Περίπατο ἔκανε ὁ κοσμάκης καί περίπατο
πού κρατοῦσε δύο καί τρεῖς ὧρες... Ἀνακουφιστήρια στὸν δρόμο
δέν ὑπῆρχαν καί ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄθηναῖοι, βρίσκανε πρὸ χειρο κατα-
φύγιο εἴθε τίς μάντρες τῶν μαρμαρογλυφείων. Καί τότε προσετέθη
αὐτὸς ὁ τρίτος στίχος, λένε ἀπὸ τὸν περίφημο τύπο τῆς παλαιᾶς
Ἀθήνας, τὸν ποιητὴ Ἀνδρέα Νικολάρα, πού ἦτανε γνωστός περισ-
σότερο γιὰ θωμολόχος παρὰ γιὰ λογοτέχνης. Καί τὸ δίστιχο
συνεπληρώθη ὡς ἐξῆς : Ψυχὴ μου στὰ Πατήσια - πού πάει ὁ δρόμος
ἔσια - νά κάνωμε καί τσίσια...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Δηλαδή θὰ ἦτανε πολὺ συχνὴ αὐτὴ ἡ ἱστορία γιὰ νά γίνεται καί
παροιμιώδης ἔκφρασις.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ντρέπομαι γιὰ τοὺς παλαιούς ἄθηναίους Γιάννο μου, μὰ ντρέπομαι
περισσότερο γιὰ τὴν Δημοτικὴ Ἀρχὴ τῆς πόλεως πού δέν ἐφρόντιζε
νά ἔχη ἀνακουφιστήρια. Κόσμος εἶναι αὐτός... ἀνάγνες θὰ ἔχη.
Ποῦ θὰ πάη :

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Καί πήγαινε ὅπου τύχαινε καί ὅπου βρισκότανε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅπου δῆποτε ἀδιαφορῶντας γιὰ τὰ ἀστυνομικὰ μέτρα καί τίς προε-
δοποιήσεις.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Κι' αυτές οι ροειδοποιήσεις πώς εξεδηλώνοντο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ἡ Ἀστυνομία ἐφρόντιζε ν' ἀσπρίζη ~~ὅλας~~ ὅλες αὐτές τίς μαντρες μέ ἀσβέστη καί νά σχεδιάζη μέ μαύρη μπογιά σταυρούς , μεγάλους σταυρούς ὥστε ἀπό σεβασμό ὁ κόσμος νά μὴν πάη ἐκεῖ. Φυσικά ἀνεγράφετο μέ κεφαλαῖα μαύρα γράμματα καί ἡ σχετικὴ ἀπαγόρευσις : Ἀπαγορεύεται τό... ἀποσιωπητικῶς... ἀβστηρῶς καί διὰ ροπαλοῦ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Αὐτό τό " διὰ ροπαλοῦ " τί ἐσήμαινε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ὅτι ἂν σέ πιάνανε, θά ἔτρωγες ἕνα γερό ξύλο ἀπό τόν χωροφύλακα. Γιά νά καταλάβῃ δηλαδή Γιάγιο, τόση ἔκτασι εἶχε πάρει αὐτό τό κακό, πού σ' ἕνα ποίημα τοῦ Σουρή - πάλι τοῦ Σουρή - γίνεται μνεῖα εἰς βάρος βέβαια τῶν ἀθηναίων. Διάβασέ 'το ἂν θέλῃς. Ὁ Σουρήσ προτείνει διάφορα μεταρρυθμιστικὰ νομοσχέδια μέ τήν σάτυρά του βέβαια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

θά ἔχῃ ἐνδιαφέρον ἀσφαλῶς : (Διαβάζει)

Ὅστις οὐρήσῃ ἀναιδῶς ἀντίκρυ παραθύρων
ἢ στό Πανεπιστήμιον ἢ στήν ~~ἀγορά~~ Ἀκαδημίαν,
αὐτός νά συλλαμβάνεται ὑπό τριῶν κλητῆρων
κι' εὐθύς νά περιτέμνεται εἰς τήν Ἀστυνομίαν.
Κι' ἂν τόν μέγαλον, τοῦ Ἑρμοῦ, καταλερώσῃς δρόμον
χωρίς τήν κοσμιότητα νά σκέπτεσαι καθόλου,
ἀμέσως ν' ἀναγκάζεσαι ὑπό τῶν Ἀστυνόμων
τό ἔδιον νά πάνῃς θανερά καί στήν ὁδόν Αἰόλου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Μάλιστα φίλε μου. Ἡ κατάστασις τῆς Ἀθήνας ἦταν ἀποκαρδιωτικῆ. Τήν νύχτα φούντωνε ὁ ρομαντισμός μέ τίς καντάδες καί ὅλη ἡ πόλις μοσχομύριζε.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Καί ἦταν ἡ ἐποχὴ πού ἀνθίζε ἕνα περίφημο τραγουδάκι, τό Πουλάκι ξέ νο νομίζω μέ στίχους τοῦ Τανταλίδου. Ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ θά μᾶς τό τραγουδήσῃ.

ΚΛΕΙΣΗ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου)

Πουλάκι ξένο - ξενητεμένο
που νά πετάξω ; που νά σταθώ ;
Πουλάκι ξένο και τρομαγμένο
πόσο φοβημαι - όπου βρεθώ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Αφού φύγαμε από την πλατεία των 'Αγίων, εν προχωρήσωμε λίγο συναντούμε την γνωστή μικρή πλατεία Κολιάτσου. 'Υπήρχε και σε χρόνια παλαιότερα ή πλατεία αυτή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Υπήρχε βέβαια. Κάποιος παλιός άθηναίος που έλέγετο Κολιάτσος είχε έκει κτήματα που τά νοίκιαζε για περιβόλια φυσικά. Αύτός μόνος του για ν'άξιοποιήση τά οικόπεδά του, έφτιαξε δική του ρυμοτομία, έκοψε δρόμους και σκαρωσε και μία μικρή πλατεία στην οποία έδωσε τό όνομά του. Ποιός τόν -εμπόδιζε ; Τό σχέδιο της πόλεως δέν είχε φτάσει τότε εκεί κάτω. Τό μόνο άξιόλογο σπίτι που ύπήρχε σ'αυτήν την έρημιά ήτανε τό λυσιατρείον του Παμπούκη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αύτός ό Παμπούκης τί ήτανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ενας σπουδαίος παθολόγος που είχε σπουδάσει στην Γερμανία την ειδικότητα της λύσης. "Όταν έγύρισε από την Βερμανία έκτισε τό σπίτι αυτό - μέγαρο πραγματικό για την έποχή του - και ίδρυσε ένα λυσιατρείον. "Εγραφε μάλιστα τότε ό Σουρης. Διάβασε Γιάγνο τούς σχε τικούς του στίχους :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ (Διαβάζει) "Εχομε λυσιατρείον. θεέ μου τόν κοσμάκη σ'ωσε
κι'όλοι μας ές ελόγοσμε του Παμπούκη τά μυαλά
έκει πέρα θά πηγαίνουν οί. λυσώντες κι'αί λυσώσαι
και θά τούς περνά ή λύση και θά γίνωνται καλά.
"Εχομε λυσιατρείον... ές διαδοσθ πλατειά
κι'ή γυναίκα μου ές πάη που λυσάει για χαρτιά...

Πάπω ότι είρωνευότανε και την γυναίκα του άνομη ό Σουρης.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ συχνά παραλαμβάνει την γυναίκα του μέ στίχους, ώστε να μην θυμώνουνε πολύ οί άλλοι σατυριζόμενοι.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ήτανε μέλλον έξυπνο τό κόλλο του αύτό.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ασφαλώς. "Όμως μιά καί μιλήσαμε γιά τό λυσιατρετο, θά 'πρεπε νά κάνωμε καί μιά ρομαντική υπόμνησι.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί λές Δημήτρη ; Ρομαντική υπόμνησι πού νά έχη σχέσι μέ τό λυσιατρετο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα καί μὴν παραξενεύεσαι καθόλου. Μιά μέρα γυρίζοντας στό Δημωπρατήριο καί ψάχνοντας γιά παλαιά βιβλία, βρήκα ἕνα φυλλαδιόκι, καμμιά πενηνταριά σελίδες τό πολύ. Κοίταξα τό έξώφυλλό του : Περί λύσης. "Ιατρική διατριβή. "Έτος ἐκδόσεως 1891.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ποιό εἶναι ἡ ρομαντική υπόμνησις ; "Ένας γιατρός ἔγραψε μιά μελέτη περί λύσης... Τί τό σπουδατο βρίσκεις σ'αυτό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό ὄνομα τοῦ συγγραφέως του. Ξέρεις ποιός ἦτανε ; "Ένας κτηνίατρος τοῦ στρατοῦ ὁ Μιχαήλ Μιμηκος. Δέν σου λέει τίποτε αὐτό τό ὄνομα ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πῆ μοῦ πῆς ὅτι εἶναι ὁ Μιμηκος πού ἠτύποιτόνησε μαζί μέ τήν Καίρη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτός εἶναι, μάλιστα. Δυό χρόνια πρὶν αὐτοκτονήση εἶχε δώσει ἐξετάσεις καί εἶχε γίνει ἀνθυποκτηνίατρος τοῦ στρατοῦ. Εἶχε γράφει λοιπόν καί μιά μικρή μελέτη γιά τήν ἀσθένεια τῆς λύσης. Τό περὶεργο εἶναι ὅτι οἱ ἀθηναῖοι πού κοροϊδεύανε τά πάντα δέν τό σχολιάσανε εἰρωνικά αὐτό. Δέν εἶπανε ὅτι εἶχε λυσάξει γιά τήν Καίρη, ἀλλά σεβασθήκανε τόν ἔρωτα καί τό τραγικό του ἀποτέλεσμα. Σήμερα πού τό ἀναφέρομε ἔμετς, ἡ κυβέρνηση τό ἔφερε.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σήμερα εἶχαμε συζήτησι γιά τίς πλατεῖες. "Αγάμων, Κολιάτσου... Καμμιά ἄλλη περίεργη πλατεῖα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά ἦτανε παράλειψις νά μὴν ποῦμε μερικὰ λόγια γιά τήν πλατεῖα Κάνιγγος.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εἶχε τίποτε τό ἀξιοπερίεργο ἡ πλατεῖα Κάνιγγος ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** φαντάζεσαι ότι η πλατεία Κάνιγγος είχε πάντα την σημερινή της μορφή ; Σήμερα είναι μία σύγχρονη πλατεία, κόμβος συγκοινωνιών, κόμβος πραγματικός αφού εκεί βρίσκονται τόσες άφετηρές προαστίων και περνούν τόσα και τόσα λεωφορεία για τις μακρινές συνοικίες της 'Αθήνας... "Αλλοτε όμως ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** "Αλλοτε, πότε άλλοτε δηλαδή ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** "Οχι πολύ παλιά. Πόλις πενήντα χρόνια πριν. "Εως τό 1920 η σημερινή πλατεία Κάνιγγος ήτανε άλλο πράγμα πού μάλλον ντρέπιαζε την πρωτεύουσα. Πρώτα πρώτα ήτανε θεοσιότεινη. Μαγαζιά δέν υπήρχαν γύρω γύρω αλλά μόνο σπίτια ξέρεις... σπίτια του αγοραίου έρωτος. Γνωστή η πλατεία Κάνιγγος γι'αυτή της την ιδιότητα . Τρίτον...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Ξέρω γιατί μου τό 'χεις ξαναπεί. Τρίτον, στή μέση της πλατεί-
ας υπήρχαν ανακουφιστήρια του ποδαριού γύρω γύρω από ένα φανέρι πού σιόρπιζε θαμπό φως...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Θαμπό γιατί τά τζάμια του φαναριού ποτέ δέν είχανε κλυθεί.
Τέταρτον, τό περιβολάκι...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Πάλιστα, τώρα τό θυμήθηκα. 'Υπήρχε ένα περιβολάκι μέ πολύ ψηλά φυλλώματα και μερικά παγιάκια στους διαδρόμους του.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** 'Ακριβώς. Νύχτα κανένας συνετός άνθρωπος δέν περνούσε μέσα από τό περιβολάκι. Τό λιγότερο πού θά φοβότανε νά πάθη θά ήτανε νά του πάρουνε τό πορτοφόλι του. Κατηφορίζαμε την λεωφόρο 'Ακαδημίας σάν γυρίζαμε τό απόγευμα από τό Πανεπιστήμιο και αποφεύγαμε την πλατεία Κάνιγγος. Τό έγαλμα του έγγλου γιλέλληνος πολιτικού δέν είχε άκδη στηθεί. Πολύ άργότερα τό στήσανε εκεί, η πλατεία όμως είχε τό όνομά του. Κάνιγι, λεγότανε ο άνθρωπος. Τζώρτζ Κάνιγι. 'Εμεις όμως τό είχαμε έλληνοποιήσει και τό είχαμε κάνει τριτόκλιτο : 'Ο Κάνιγι - του Κάνιγγος...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** "Οπως και τόν Κόδριγκτων... Γενική του Κόδριγκτάνος !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι'ό άλλος ό κακομοίρης ό γάλλος στρατάρχης ό παιζόν, πού
έγινε κι'αύτός τριτόκλιτος : 'Ο παιζόν - του παιζόνος...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ "Ητανε ό λογιωτατισμός του περασμένου αιώνας πού έσπαρωνε όλα
αυτά τά άπίθανα παιγνίδια. Οί λογιώτατοι θέλανε νά ρίξουν
τήν νέα 'Ελλάδα στις κλασσικές σπουδές και κυρίως θέλανε ν'ά-
ποφύγουνε τόν άθλητισμό. Δέ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό είναι αλήθεια. Και τό τί έγινε μέ τά πρώτα βήματα του
άθλητισμού τόν περασμένον αιώνα είναι άνεκδιήγητο. Θά τό που-
με όμως κάποια έλλη μέρα.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ "Έτσι δέν έμενε στόν κόσμο για ψυχαγωγία παρά μόνο τό λαϊκό
τραγούδι κι'ένα άπ'αυτά, πού θά τό θυμήσωμε τώρα στους άπροατό-
μας ήτανε και ό πολυθρύλητος Μάρμα Γιάννης ό κανατής.
'Η κλειώ θά μ'ς τόν θυμίση.

ΚΑΘΙΣ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μάρμα Γιάννη μέ τίς στάμενς
και μέ τά κανάτια σου
νά χαρής τά μάτια σου.
Σάν φορής ψηλό καπέλλο
και παπούτσια λάστιχα
μάρμα Γιάννη κανατῆ !

Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Κι'έλλοτε είχα προσέξει αυτόν τόν στίχο : και παπούτσια λάστι-
χα... και ήθελα νά σε ρωτήσω : Τί ήτανε αυτά τά παπούτσια λά-
στιχα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξέρεις λοιπόν ποιά παπούτσια άποκαλούσανε λάστιχα ; Τά στιβά-
λια, πού δέν είχανε ούτε κορόνια, ούτε κουμπιά μά ~~είχανε~~
ήτανε μπότες άνδρικές μέ δυό κομμάτια λάστιχο δεξιό κι'άριστε-
ρά ρά ρά για ν'ανοίγουνε και τά περνά τό πόδι. "Έχω τήν υπόνοια
ότι αυτά τά κατεσκεύαζε ιδίως ένας παπουτσης πού θά έλέγετο
Καρσμέντουλας.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Είναι γνωστό αυτό τό όνομα ή τό βγάξεις συμπερασματικώς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όπως τό είπες : συμπερασματικώς, διότι υπάρχει ένα τεκμήριον
ντοκουμέντο όηλαδή πού τό χρωστάμε στόν Σουρη. Διάβασέ 'το.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

πῶς δήμαρχος ἐρχόμενος στοῦ Παλατιοῦ τὸν μπάλο
ὀφείλει τὰ τσαρούχια του νὰ βγάλῃ, δίχως ἔλλο
κι' ἄς βάλῃ *Κ α ρ α μ ἄ ν τ ο υ λ α* ἢ ὅ τι ἔλλο λάχῃ,
αλλέως θ' ἀποβάλλεται, καὶ ἦν καὶ ὡς, ἐν τάχει.

Ναί, αὐτός ὁ στίχος : κι' ἄς βάλῃ *Καραμάντουλα*... δίνει τὴν
ὕπνοια ὅτι θὰ ἦτανε ὑποδηματοποιὸς αὐτός ὁ *Καραμάντουλας*

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ὅσο γιὰ τὰ στιβάλια, αὐτὴ εἶναι καθαρῶς λέξις ἰταλική. Στι-
βάλε ἰταλικὰ λέγεται τὸ παπούτσι, τὸ ὑπόδημα. Μετὰ τὰ πρῶτα
χρόνια τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, Ἕλληνες παπουτσηδὲς δέν
ὑπῆρχαν παρά μονάχα τσαρουχοποιοί. Ἦρθανε λοιπὸν ἀπὸ τὴν
Ζάμυνθο καὶ τὴν Κέρκυρα
~~ἀπὸ τὴν~~ ὑποδηματοποιοί πού διδάξανε τὴν τέχνη στοὺς Ἕλληνες
τσαρουχάδες, ἀφοῦ στὸ ἀναμεταξύ οἱ ἀθηναῖοι δειλὰ δειλὰ βγά-
σανε τίς φουστανέλλες καὶ ράβανε φράγκικα στοὺς φραγκοραφτά-
δες.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Γι' αὐτὸ ἐδημιουργήθηκε ἡ λέξις : φραγκοράφτης καὶ φραγκοραφ-
τοῦ. καὶ οἱ ἄλλοι, πού ράβανε φουστανέλλες πῶς λεγόντουσαν :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ἑλληνοράπτει. Ἀκόμη καὶ σήμερα, στὴν Κρήτη πού φοριέται ἀρ-
κετὰ τὸ κρητικὸ ἔνδυμα μὲ τὴν φουφουλα, θὰ ἴδῃς πινακίδες
στοὺς δρόμους : Ἑλληνοράπτῃς ! Καὶ τώρα ἔχομε νὰ ποῦμε κἀτι
σπουδαιότερο Γιάγνο. Στὰ 1883 Γιάγνο ἀγαπητέ, ἐδῶ κι' ὀγδόντ
ἑπτὰ χρόνια γίνεται στὴν Ἀθήνα μιά εἰσβολὴ ἀπὸ τὴν Σμύρνη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Εἰσβολὴ ἀπὸ τὴν Σμύρνη ; Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τὴν λαμπρὴ τοῦ 1883, διοργανώθηκε στὴν Σμύρνη μιά ἐκδρομὴ
πασχαλινή. Τόπος προρισμοῦ : ἡ Ἀθήνα. Καὶ γράφει ὁ Σουρῆς
σ' ἓνα φύλλο τοῦ *Ρωμηοῦ* :

Ἦρθαν οἱ εὐμορφεῖς Σμυρνιῆς μὲ ἔρωτα στὰ χεῖλη
μὲ μᾶς νὰ κάνουνε λαμπρὴ, μὲ μᾶς νὰ μεταλάβουν
καὶ σὰν νὰ μὴ μᾶς ἔφτανε ἡ ζέστη τοῦ Ἀπρίλη
τώρα μᾶς ἦρθανε κι' αὐτές τὰ νεῦρα μας ν' ἀνάβουν.

Λοιπὸν, καλῶς μᾶς ἦρθατε, τῆς Σμύρνης ἠρηϊδες
κι' ἐλάτε νὰ σᾶς ἔχωμε γιὰ πάντα συντροφιά
κοντὰ σας θὲ ν' ἀνθίζουνε κι' οἱ ἄλλες ἑλληνίδες
γιατί θὰ παίρνουν ἀπὸ σας, ὀλίγη ὀμορφιά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Μπράβο στὸν Σουρῆ πού ὑποδέχθη ε μὲ τόσο εὐγενικοὺς στίχους
τίς Σμυρνιῆς. Νομίζω ὅτι γιὰ τὴν ἀνάμνησι αὐτῆς τῆς ἐκδρο-

μης θ'έξιζε νά θυμηθοῦμε καί κανένα σμυρνέϊκο παλιό τραγοῦδι.
 τί θά 'λεγες γιά τήν ξακουσμένη καί πολυτραγουδισμένη Κορδελιώ-
 τισσα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Συμφωνῶ ἀπόλυτα. "Λς ἄκουσῃ καί ἡ Κορδελιώτισσα.

ΚΑΒΙΡ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τρελλή μου Κορδελιώτισσα
 γλυκειά καστανομάτα
 μοῦ τρέλλανες τό Κορδελιά
 μέ τά γλυκά σου μάτια...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγιο μου, ἡ ὥρα μας πέρασε. Νομίζω ὅτι πρέπει νά διακό-
 ψουμε καί ν'ἀναβάλουμε τήν συζήτησι γιά τίς Σμυρνιές γιά τήν
 ἐρχόμενη Κυριακή.